

Consiliul Superior al
Magistraturii
Judecătoria Chișinău
(sediul Buiucani)
MD-2004, mun. Chișinău,
Str. Ștefan cel Mare

The Supreme Council of
Magistrates
Chișinău District Court
(Buiucani Office)
MD-2004, Chișinău,
200, Ștefan cel Mare

Dosarul nr. 1-1972/2022
22.12.2022

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Al. Lăpușeanu 28, MD-2004

Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, Vă expediază materialul anexă la cauza penală nr. 1-22108234-12-1-27072022(1-1972/2022) de învinuire a lui Iaroslav MARTIN de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 42 alin. (3) raportat la art. 332 alin. (2) lit. b) Cod penal pentru soluționarea sesizării depuse de avocatul Gheorghe Malic în interesele inculpatului Iaroslav MARTIN în baza încheierii din 22.12.2022.

22.12.2022

- **Material anexă la cauza penală pe 12 file.**

Vicepreședinte interimar al Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,
Stela Bleșceaga

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(I) lit. c) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

A. Autorul excepției de neconstituționalitate:**A.1. Persoană fizică:**

1. Nume:
2. Prenume:
3. Adresă:
4. Telefon, e-mail:

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun:

B.1. În fapt, în procedura judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, judecător dna Renata Popescu-Balta, se află cauza penală nr. 1-1972/2022, parvenită în instanță spre examinare în fond la data de 27 iulie 2022, de învinuire a dlui Martin Iaroslav de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.42 alin.(3) raportat la art.332 alin.(2) lit. b) din Codul penal. Tot în gestiunea judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, judecător dl Petru Păun, se află și cauza penală nr. 1-376/2022, parvenită în instanță spre examinare în fond la data de 15 februarie 2022, tot de învinuire a dlui Martin Iaroslav deja de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal.

B.1.1. În așa mod se constată că ambele cauze în privința aceiași persoană, se afla la aceeași etapă de examinare-ședința preliminară, în aceeași instanță de judecată, dar în procedura diferitor judecatori.

B.1.2. În cadrul ședinței din 04 noiembrie 2022, acuzatorul, în comun cu reprezentanții victimei pretinselor infracțiuni, conducându-se de prevederile articolelor 42 și 43 Cod procedură penală au solicitat dnei judecător Renata Popescu-Balta, să emită o Încheiere prin care **să constate faptul că cauzele** penale vizate (nr. 1-376/2022 și nr. 1-1972/2022-n.m.) sunt conexe în virtutea prevederilor alin. (3) pct. 2) art. 42 Cod procedură penală, că chipurile ar fi un caz când aceste două infracțiuni (prevăzute de art. 42 alin. (3) raportat la art.332 alin.(2) lit.b) Codul penal și de art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal-n.m.) **sînt săvârșite** (ca și fapt constat-n.m.) **de către de aceeași persoană** (dl Martin Iaroslav-n.m.) **în timp diferit ori în loc diferit** și ca urmare să trimită cauza penală vizată dlui judecător Petru Păun, pentru ca Domnia Sa să dispună conexarea acesteia la cauza penală nr. 1-376/2022.

B. 1.3. Prin urmare, pentru soluționarea echitabilă a ultimii cereri sub aspectele menționate, ambii judecatori ai aceiași instanțe, dna Renata Popescu-Balta și dl Petru Păun, pentru a decide posibilitatea conexării acestor cauze penale, dar și părțile, **inevitabil urmează sa aplice prevederile, după noi**, contradictorii de la articolelor 42 și 43 Cod procedură penală, **astfel a apărut necesitatea controlului prealabil** a acestor norme procesuale sub aspectul corespunderii lor cu articolele 20, 21 și 23 separat și în coroborate cu articolele 4 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

C. Obiectul sesizării:

C.2. Prezenta sesizare are ca obiect de examinare verificarea constituționalității, în sensul corespunderii cu articolele 20, 21 și 23 separat și în coroborate cu articolele 4 și 54 din Constituție:

- a dispoziției **cînd două sau mai multe infracțiuni sînt săvârșite de aceeași persoană în timp diferit ori în loc diferit** din pct. 2) alin. (3) art. 42 din Codul de procedura penală, care deși se referă la fază incipientă a procesului de judecată, prin prejudecată, de drept, impune ca pentru aplicarea soluției procesuale, de conexare a cauzelor penale, factorii de decizie, inclusiv instanțele de judecată, **mai întîi urmează să constate direct** starea de fapt și să pornească de la poziția preconceptută că două sau mai multe infracțiuni au fost **săvârșite**, ca și pretins fapt constatat, **de aceeași persoană**, or dacă nu se "constată" ipoteza obligatoriu impusă de norma contestată, nu este pasibil de aplicat motivat și "legal" această instituție procedurală, astfel apriori este ignorat, dreptul la un proces echitabil, în partea ce ține de prezumția de nevinovăție, garantată de art. 8 Cod procedura penală, art. 21 din Constituție, articolului 6 § 2 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale;

- a prevederilor alineatelor (1) și (4) art. 42 și alineatelor (1) și (2) art. 43 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova **și la general**, a Codului de procedură penală care conțin omisiunea de a reglementa expres jurisdicția judecătorilor și nu specifică previzibil cui din judecatorii sesizați, din aceeași instanță, care au în gestiune cauze penale, pretins a fi **indivizibile sau conexe**, îi revine competența, **pe de o parte, să soluționeze problema** conexării, pe de **alta, să judece astfel de** cauze în fond, rezultând că de fapt, normele contestate omit să **instituie prin lege instanța de judecată** competență se examineze problema conexării cauzelor penale, aflate pe rolul diferitor judecatori din aceeași instanță de judecată, fiind ignorat accesul la justiție și dreptul la un proces echitabil, garantate de alin. (4) art. 25 din Codul de procedura penală, art. 20 din Constituție, art. 6 § 1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

D.E. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție și a pretinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție:

D.3. În viziunea autorului sesizării, prin expunerea dispoziției că constituie conexitate a cauzelor penale cazurile și situația în care *două sau mai multe infracțiuni sînt săvîrșite de aceeași persoană în timp diferit ori în loc diferit*", pct. 2) alin. (3) art. 42 din Codul de procedura penală, impune judecătorul, după caz, completul de judecată, dar și toate părțile din dosar, să se antepună cu privire la faptul că *două sau mai multe infracțiuni*, judecate separat, *sînt săvîrșite de aceeași persoană în timp diferit ori în loc diferit*, în caz contrar nu este pasibil să se expună și să decidă asupra pretinsei *indivizibilități sau conexități* a acestor cauze penale în privința aceiași persoană, aflate concomitent pe rolul mai multor *instanțe de judecată de grad egal*, fie ca și în speță, când asemenea cauze penale se află în procedura mai multor (nu instanțe-n.m.) din aceeași instanță, care nu formează un complet de judecată, dar examinează separat aceste cauze penale, pretins a fi *indivizibile sau conexe*.

D.3.1. Cu alte cuvinte, datorită acestei formule legale judecătorii sesizați, dar și persoanele ce sesizează, inclusiv avocații, **sunt forțați, mai întâi, să constate și să se expună preconcepț**, că ar fi un caz în care *două sau mai multe infracțiuni sînt săvîrșite de aceeași persoană în timp diferit ori în loc diferit*, altfel pur și simplu nu este pasibil de identifica și a beneficia de instituția conexării cauzelor penale, prevăzută de pct. 2) alin. (3) art. 42 din Codul de procedura penală.

D.3.2. La concret, urmare a formulei legale nereușite, pretins a fi neconstituțională, în speță subsemnatul, avocatul Gheorghe Malic **este chemat să se antepună cu privire la** faptul că dl Martin Iaroslav **ar fi comis aceste două infracțiuni** incriminate, prevăzute de art. 42 alin. (3) raportat la art.332 alin.(2) lit.b) Codul penal și cea prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal, că acestea ar fi fost *săvîrșite de către de aceeași persoană* (dl Martin Iaroslav-n.m.) *în timp diferit ori în loc diferit*, în caz contrar, partea apărării nu ar putea beneficia de instituția și posibilitatea conexării într-o singură procedură a cauzelor penale nr. 1-1972/2022-n.m., aflată în pe rolul dnei judecător, Renata Popescu-Balta și a cauzei penale, nr. 1-376/2022, ce se afla în gestiunea dlui judecător, Petru Păun.

D.3.3. Prin urmare, este evident că formula legală citată aduce atingere dreptului la un proces echitabil, ce ține de *prezumția de nevinovăție*, garantată de art. 8 Cod procedura penală și art. 21 din Constituție, dar totodată prin coroborare cu art. 4 din Constituție afectează și articolul 6 § 2 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului, întru cit prevederile constituționale citate (art. 21) privind drepturile și libertățile omului nu se interpretează și nu se aplică practic în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte, totodată fiind afectate și prevederile alineatelor (1) și (2) art. 54 din Constituție, care specifică imperativ, că în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului, de altfel exercițiul drepturilor și libertăților, inclusiv prezumția de nevinovăție, nu pot fi supuse altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în scopurile expres prevăzute în Constituție.

D.3.4. De altfel, în virtutea pct. 34 din Hotărârea nr. 6 din 19.03.2019, Curtea Constituțională a Republicii Moldova... *reține că exigențele statului de drept presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41) ...*", în timp ce *prezumția nevinovăției*, garantată de articolul 6 § 2 din Convenție, impune, *inter alia*, ca, în îndeplinirea funcțiilor lor, membrii unui tribunal să **nu pornească de la ideea preconcepț**ă că cel trimis în judecată a comis actul incriminat... (a se vedea, printre altele, *hotărârea Guțu c. Moldovei* din 7 iunie 2007, *Cererea nr. 20289/02-§ 46*, *hotărârea Barberà, Messegué și Jabardo c. Spaniei* din 6 decembrie 1988, Seria A nr. 146, § 77).

D.4. Cu privire la neconstituționalitatea prevederilor alineatelor (1) și (4) art. 42 și alineatelor (1) și (2) art. 43 din Codul de procedura penală și la general, a Codului de procedură penală al Republicii Moldova care conțin omisiunea de a reglementa expres jurisdicția judecătorilor și nu specifică previzibil cui din judecătorii sesizați, **din aceeași instanță**, care au în gestiune cauze penale, pretins a fi *indivizibile sau conexe*, îi revine competența, pe de o parte, să **soluționeze problema conexării**, pe de alta, să **judece cauzele deja conaxate în fond**, rezultând că de fapt, normele contestate omit să *instituie prin lege instanța de judecată* competentă se examineze problema conexării a astfel de cauze penale, aflate pe rolul diferitor judecători din aceeași instanța de judecată, ca urmare este afectat și imprevizibil principiul constituțional, numit accesul la justiție și dreptul la un proces echitabil, garantate de alin. (4) art. 25 Cod procedura penală, art. 20 din Constituția Republicii Moldova, articolului 6 § 1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

D.4.1. Este relevant a evidenția că institutele *indivizibilității și conexității* cauzelor penale a fost preluate din legislația sovietică, în care soluția de conexare în instanță a cauzelor penale, **nu era atât de frecventă**, deoarece, de principiu conexarea să făcea la faza urmărire penală, procurorul **ne fiind în drept** să trimită separat cauze penale în judecată, neconexate, dacă o persoană era vizată în mai multe cauze penale, anchetate în același timp, totodată, dacă se întâmpla că în aceeași instanță de judecată deja era pe rol o cauză penală în privința unei persoane, atunci când venea următoarea **cauză, ea "automat" se "repartiza" judecătorului** sau completului, care judeca prima cauză și astfel, *volens nolens*, se dispunea conexarea cauzelor penale, respectiv nici nu era prevăzută posibilitatea examinării separate a doua sau mai multe cauze penale de către diferiți judecători din aceeași instanță.

D.4.1.1. Anume din aceste considerente, **până la** introducerea principiului repartizării aleatorii, a cauzelor penale, **nu era o necesitate de a reglementa** această situație, ca și în speță, fiind reglementată doar cazurile în care cauzele penale, pretins a fi *indivizibile sau conexe*, erau și sunt examinate de către **instanțe de judecată diferite de grad egal**, ceea ce nu este pasibil actualmente cind cauzele se repartizează, nu de către președintele sau vicepreședintele instanței, prin rezoluție sau încheierea, **ci în mod aleatoriu**, prin intermediul programului informațional automatizat de gestionare a dosarelor.

D.4.1.2. Cu alte cuvinte, cât legislația sovietică atât și actualmente, articolele 36, 40, 42-45 Cod procedura penală, care nu au fost modificate odată cu introducerea principiului repartizării aleatorii, a cauzelor penale, prevăd competența doar a instanțelor de judecată, inclusiv competența teritorială în materie penală și condiționează competența în caz de *indivizibilitate sau conexitate*, dacă examinarea acestor cauze, separate **are loc în același timp pentru toate faptele și pentru toți făptuitorii**, însă doar în diferite instanțe de judecată (Chișinău și Ialoveni-n.m.) și nu în cazul în care judecarea a astfel de cauze, să zicem se realizează **în același timp pentru toate faptele**, dar de către judecători sau complete diferite din cadrul aceeași judecătoria Chișinău, fie din același sediu, ca și în speță, Buiucani, fie de diferiți judecători din alte sedii (Buiucani și Centru-n.m.) ale judecătoriei Chișinău.

D.4.2. Totodată normele citate, fiind impredictibile, nu prevăd nici procedura de "ridicare"-transmitere de la un judecător la altul, din aceeași instanță, a cauzei repartizate aleatoriu spre examinare, judecătorului concret, chiar și atunci când doua sau mai multe cauze conexe, se afla la aceeași etapă de examinare, în aceeași instanță de judecată, dar în procedura diferitor judecătoria, or reiterăm că instituția conexării pornește de la ipoteză **diferitor instanțe**, de grad egal, să zicem judecătoria Chișinău și judecătoria Ialoveni, și nu cazul diferitor judecătoria din aceeași instanță, judecătoria Chișinău, **astfel după** introducerea principiului repartizării aleatorii, **a rămas a fi ne reglementată jurisdicția judecătorilor, din aceeași instanță care au în procedură pretinse cauze conexe**, adică prin lege, **nu se instituie** cine dintre doi sau mai mulți judecători ai aceeași instanțe (cel sesizat inițial, sau cel ce examinează cauza înregistrată mai întâi-n.m.), **ar fi competent să conexeze și să judece în continuare** cauza conexata...

D.4.2.1. Altfel spus, chiar și după introducerea principiului repartizării aleatorii, a cauzelor penale, oricum articolele 42-45 Cod procedura penală, **au rămas** la aceeași reglementare ca și legislația sovietică **și prevăd** doar posibilitatea *conexării* ca atare a astfel de cauze penale, doar dacă acestea se judecă, **în același timp pentru toate faptele și pentru toți făptuitorii, însă doar de diferite instanțe de judecată** (Chișinău și Ialoveni-n.m.), totodată instituția eventualei *conexări* a astfel de cauze penale **nu este reglementată în cazul în care judecarea separată a lor**, se realizează **în același timp pentru toate faptele**, doar de către judecători sau complete diferite din cadrul aceeași judecătoria.

D.4.3. Astfel pe de o parte, prevederile alineatelor (1) și (4) art. 42 și alineatelor (1) și (2) art. 43 din Codul de procedura penală **și la general, Codul de procedură penală** omit să reglemente expres jurisdicția judecătorilor și nu specifică previzibil cui din judecătoria sesizați, din aceeași instanță, care au în gestiune cauze penale, pretins a fi *indivizibile sau conexe*, îi revine competența, pe de o parte; să soluționeze problema conexării, pe de alta, să judece în continuare astfel de cauze în fond, rezultând că de fapt, normele contestate omit să **instituie prin lege instanța de judecată competentă** se examineze problema conexării cauzelor penale, aflate pe rolul diferitor judecătoria din aceeași instanță de judecată.

D.4.3.1. Totodată, este evident că formula legală **citată, pe de o parte este impredictibilă** deoarece ignoră accesul la justiție și dreptul la un proces echitabil, garantate de alin. (4) art. 25 din Codul de procedura penală, art. 20 din Constituția Republicii Moldova, conform căruia, *nimeni nu poate fi lipsit de dreptul de a-i fi judecată cauza de acea instanță și de acel judecător în competența cărora ea este dată prin lege*, ceea ce de fapt este un drept și o garanție contra abuzului, pur *iluzorie și teoretică*, deoarece legea contestată, nu instituie competența jurisdicțională concretă, a unuia, și cine din doi sau trei judecători din aceeași instanță, să zicem cel ce a fost sesizat primul, fie cel ce a primit în gestiunea cauza înregistrată prima, ar fi competent să decidă *conexarea* a astfel de cauze penale, și să o judece în

continuare astfel de cauze în fond, așa că odată ne fiind instituit cine este în drept să judece cauza conexă, este evident că persoana sau persoanele vizate, *ab inițio*, sunt **lipsit de dreptul de a-i fi judecată cauza de acea instanță și de acel judecător în competența cărora ea ar fi fost dată prin lege, ne fiind asigurate nici condițiile previzibile, în care ar putea fi aplicată o atare excepție.**

D.4.4. Ca urmare, se conturează **neconstituționalitatea** prevederilor alineatelor (1) și (4) art. 42 și alineatelor (1) și (2) art. 43 din Codul de procedura penală și la general, a **Codului de procedură penală** care fiind imprevizibil, conține omisiunea de a reglementa expres jurisdicția judecătorilor și nu specifică previzibil cui din judecătorii sesizați, **din aceeași instanță**, care au în gestiune cauze penale, pretins a fi **indivizibile sau conexe**, îi revine competența, pe de o parte, **să soluționeze problema "ridicării" cauzei din gestiunea judecătorului inițial, căruia ia fost repartizată, conform legii, în mod aleatoriu spre examinare și conexării**, pe de alta, **să judece ulterior cauza conexată în fond**, rezultând că de fapt, normele contestate **aduc atingere** principiului constituțional, numit accesul la justiție și dreptul la un proces echitabil, garantate de alin. (4) art. 25 Cod procedura penală, art. 20 și 23 din Constituția Republicii Moldova, dar totodată prin coroborare cu art. 4 din Constituție afectează și articolul 6 § 1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, întru cit prevederile constituționale citate (art. 20 și 23) privind drepturile și libertățile omului nu se interpretează și nu se aplică practic în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte, totodată fiind afectate și prevederile alinelor (1) și (2) art. 54 din Constituție, de altfel exercițiul drepturilor și libertăților menționate, inclusiv *previzibilitatea legii, accesul la justiție și dreptul la un proces echitabil*, prin efect formal sunt supuse altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care nu corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, implicit nu fiind justificat necesare în scopurile expres admise de Constituție.

D.4.4.1. De altfel, în virtutea **Hotărârii Curții Constituționale nr. 26 din 23.10.2007:**

„3. ... Potrivit art.20 din Constituție, **orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție ... Art.6 din Convenție, intitulat "Dreptul la un proces echitabil", prevede următoarele: "Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa..."**. Totodată în Hotărârea nr. 2 din 23.01.2020 privind excepția de neconstituționalitate a unor dispoziții din articolul 6 pct. 11/1) din Codul de procedură penală, Curtea Constituțională a Republicii Moldova:... a reiterat că articolul 20 din Constituție, care reglementează dreptul de acces liber la justiție, își găsește corespondența în dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, articolul 20 din Constituție are același câmp de aplicare ca dreptul la un proces echitabil garantat de Convenție (§28); (§§ 29-30).

D.4.4.2. Mai mult, aceasta presupune ca acuzatului să **i se ofere posibilitatea de a contesta probele** (a se vedea DCC nr. 47 din 22 mai 2018, § 49), iar dreptul la un proces echitabil, garantat de articolul 20 din Constituție și, respectiv, de alin. (4) art. 25 Cod procedura penală, articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, **trebuie să fie practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu.**

D.4.5. În susținerea celor expuse este relevantă și Hotărârea din 01 decembrie 2020 în cauza *Guðmundur Andri Ástráðsson c. Islandei* (cererea nr. 26374/18), în care Marea Cameră a Curții Europene a Drepturilor Omului **cu majoritate a hotărât că a fost încălcat articolul 6 § 1 (dreptul la un tribunal instituit prin lege)** din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului, fiind admisă afirmația reclamantului potrivit căreia noua și întreaga Curte de Apel a Islandei (Landsréttur) **nu a fost înființată prin lege**, mult mai mult ca la noi, când un judecător, fără a avea cadrul legal expres, totuși însușește "competența" de a conexa și a judeca ulterior cauza conexă fără a avea competența legală.

D.4.5.1. Această Hotărâre a Curții are un **impact major asupra** celor analizate, deoarece **consolidează, nuantează și clarifică întreaga sa jurisprudență** legată de subiectul sensibil al standardului "*instanță instituită de lege*" impus de art. 6 § 1 din Convenție **pentru că și în Moldova există credința că anumite motive de anulare a unei hotărâri judecătorești ar fi doar formal prevăzute de lege, fără a exista posibilitatea concretă și efectivă de desființare a unei decizii pentru constituirea nelegală a unei instanțe (în sensul de tribunal sau de complet de judecată)**, or conform §§ 216-295, Curtea a statuat că, **în principiu, încălcarea de către un „tribunal” a dispozițiilor legale interne referitoare la înființarea și competența organelor judiciare dă naștere la o încălcare a articolului 6 § 1...** Cu toate acestea, având în vedere principiul general conform căruia, în primul rând, este de competența instanțelor naționale să interpreteze dispozițiile dreptului intern, Curtea a constatat,

de asemenea, că nu poate pune la îndoială interpretarea lor decât dacă a existat o încălcare **flagrantă a dreptul intern** (a se vedea, *mutatis mutandis* Lavents împotriva Letoniei, nr. 58442/00, § 114, 28 noiembrie 2002 și Kontalexis împotriva Greciei, nr. 59000/08, § 39, 31 mai 2011).

D.4.5.2. Important și relevant este că Curtea a analizat componentele individuale ale conceptului și a discutat modul în care termenii „tribunal”, „stabilit” și „prin lege” ar trebui interpretați astfel încât să reflecte cel mai bine scopul său și, în cele din urmă, pentru a se asigura că protecția pe care o oferă este cu adevărat eficientă, totodată a examinat interacțiunea dintre cerința unui tribunal stabilit de lege și condițiile de independență și imparțialitate, și a făcut o prezentare a jurisprudenței existente a Curții care relevă faptul că respectarea cerinței unui „tribunal instituit prin lege” a fost examinată până acum într-o varietate de contexte – atât sub aspectul penal, cât și pe cel civil al articolului 6 § 1 – **inclusiv, dar fără a se limita la următoarele:**

(i) o instanță care acționează în afara jurisdicției sale (a se vedea Coëme și alții împotriva Belgiei, nr. 32492/96 și alți 4, §§ 107-109, CEDO 2000-VII și Sokurenko și Strygun c. Ucraina, nr. 29458/04 și 29465/04, §§ 26- 28, 20 iulie 2006);

(ii) atribuirea sau reatribuirea unei cauze unui anumit judecător sau instanță (a se vedea DMD GROUP v. Slovacia, nr. 19334/03, §§ 62-72, 5 octombrie 2010; Richert împotriva Poloniei, nr. 54809/07, §§ 41-57, 25 octombrie 2011; Miracle Europe Kft, împotriva Ungariei, nr. 57774/13, §§ 59-67, 12 ianuarie 2016; Chim și Przywieczerski împotriva Poloniei, nr. 36661/07 și 38433/07, §§ 138-142, 12 aprilie 2018; și Pasquini împotriva San Marino, nr. 50956/16, §§ 103 și 107, 2 mai 2019);

(iii) înlocuirea unui judecător fără a furniza un motiv adecvat, conform cerințelor legislației interne (a se vedea Kontalexis, citată mai sus, §§ 42-44);

(iv) reînnoirea tacită a mandatului judecătorilor pe o perioadă nedeterminată după expirarea mandatului lor legal și în așteptarea renumirii lor (a se vedea Gurov împotriva Moldovei, nr. 36455/02, § 37, 11 iulie 2006, și Oleksandr Volkov împotriva Ucrainei, nr. 21722/11, §§ 152-156, CEDO 2013);

(v) judecarea de către o instanță în care unii membri ai completului au fost descalificați prin lege de a participa la cauză (a se vedea Lavents, citată mai sus, §115 și Zeynalov împotriva Azerbaidjanului, nr. 31848/07, § 31, 30 mai 2013);

(vi) judecarea de către un complet a cărui majoritate era compusă din magistrați asistenți, în ciuda absenței unui temei juridic în dreptul intern pentru exercitarea funcțiilor judiciare de către magistrați asistenți (a se vedea Gorguiladzé împotriva Georgiei, nr. 4313/04, § 74, 20 octombrie 2009 și Pandjigidzé și alții împotriva Georgiei, nr. 30323/02, § 110, 27 octombrie 2009);

(vii) participarea magistraților asistenți la audieri care contravin legislației interne relevante privind magistrații asistenți (a se vedea Posokhov împotriva Rusiei, nr. 63486/00, §§ 39-44, CEDO 2003-IV);

(viii) judecarea de magistrați asistenți care nu fuseseră numiți în conformitate cu procedura stabilită de legea internă (a se vedea Ilatovskiy împotriva Rusiei, nr. 6945/04, §§ 38-42, 9 iulie 2009);

(ix) pronunțarea hotărârii de către un complet format dintr-un număr mai mic de membri decât cel prevăzut de lege (a se vedea Momčilović împotriva Serbiei, nr. 23103/07, § 32, 2 aprilie 2013 și Jenița Mocanu împotriva. România, nr. 11770 / 08, § 41, 17 decembrie 2013);

(x) desfășurarea procedurilor judiciare de către un administrator al instanței care nu era autorizat în temeiul legislației naționale relevante să desfășoare astfel de proceduri (a se vedea Ezgeta împotriva Croația, nr. 40562/12, § 44, 7 septembrie 2017).

D.4.6. În așa mod **constatăm și invocăm** că datorită omisiunilor de reglementare, se încalcă și **principiul securității instanței instituite prin lege, căreia primar cauza ia fost repartizată în mod aleatoriu spre judecare**, încât urmare a imprevizibilității sale, normele de procedură penală naționale, omit a reglementa expres jurisdicția unuia din judecătorii, ce prin lege deja judecă separat și individual cauzele penale, pretins a fi **indivizibile sau conexe, totodată legea** nu specifică previzibil cu-i din judecătorii sesizați, **din aceiași instanță**, care deja au în gestiune cauze penale, pretins a fi **indivizibile sau conexe**, îi revine competența, pe de o parte, să **soluționeze problema conexării**, pe de alta, să **judece deja cauza conexată în fond**, rezultând că în speță, oricare ar fi judecătorul din aceiași instanță, ce ar decide conexarea și judecarea ulterioară a cauzei conexe, fie dna Renata Popescu-Balta, sau dl Petru Păun, aceștia pe lângă încălcarea preconcepută a **prezumției de nevinovăție** (urmare a aplicării diferit din pct. 2) alin. (3) art. 42 din Codul de procedura penală-n.m.), inevitabil ar **acționa și în afara jurisdicției sale**, care ar fi trebuit să fie instituită prin lege (a se vedea cauzele deja citate-Coëme și alții împotriva Belgiei, nr. 32492/96 și alți 4, §§ 107-109, CEDO 2000-VII și Sokurenko și Strygun c. Ucraina, nr. 29458/04 și 29465/04, §§ 26- 28, 20 iulie 2006), fiind totodată și un caz de **atribuire** (arbitrară-n.m.) a unei cauze unui anumit judecător (ori unul ori altul-n.m.) (a se vedea cauzele citate mai sus,

DMD GROUP v. Slovacia, nr. 19334/03, §§ 62-72, 5 octombrie 2010; *Richert împotriva Poloniei*, nr. 54809/07, §§ 41-57, 25 octombrie 2011; *Miracle Europe Kft, împotriva Ungariei*, nr. 57774/13, §§ 59-67, 12 ianuarie 2016; *Chim și Przywieczerski împotriva Poloniei*, nr. 36661/07 și 38433/07, §§ 138-142, 12 aprilie 2018; și *Pasquini împotriva San Marino*, nr. 50956/16, §§ 103 și 107, 2 mai 2019);

D.4.7. În aceste condiții prin efect, se încălcă și prevederile art. 23 din Constituția Republicii Moldova în coroborare cu drepturile garantate de articolele 4, 20 și 54 din Constituție, încât persoana vizată, în speță, dl Martin Iaroslav, nu poate să cunoască previzibil cine **din doi judecători** sesizați ar putea să-i fie judecătorul în competența căruia cauza sa separata, apoi conexată, **este dată prin lege**.

D.5. Este important a evidenția că problemele vizate sunt **sistemice și nu țin de interpretări izolate, vădit eronate a conținutului normativ al textului** (normelor contestate-n.m.) și nu se **poate referi la domeniul controlului judecătoresc, deopotrivă este o situația analogică cu constatările** Curții Constituționale din § 28 a Deciziei nr. 91 din 27 iulie 2018 în dosarul nr. 107g/2018, Curtea fiind sesizată cu privire la existența unei practici ... de interpretare și aplicare a legii de natură a încălca exigențele Constituției..., astfel fac obiectul controlului de constituționalitate, așa cum Curtea a reținut în jurisprudența sa că, potrivit atribuțiilor care i-au fost conferite prin articolul 135 din Constituție..., în speță nu este un caz în care, **legislația în vigoare oferă alte remedii procesuale...**, efective, fiind o situație în care intervenția Curții Constituționale a Republicii Moldova, în mod evident, nu ar echivala cu încălcarea competenței instanțelor judecătorești... (DCC nr. 75 din 27 iulie 2017, §§ 23-24).

D.5.1. Cu privire la ipoteza că aceste omisiuni legislative provoacă situația sistemică că dreptul la un proces echitabil, garantat de articolul 20 din Constituție și, respectiv, de alin. (4) art. 25 Cod procedura penală, articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, nu este **practic și efectiv, fiind mai mult iluzoriu, teoretic și formal**, în timp ce Curtea Europeană în practica sa constantă, inclusiv expusă în cauza Prince Hans-Adam II de Liechtenstein vs Allemagne din 12 iulie 2001, a menționat, că statele semnatare și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în art. 6 au tocmai acest scop: **efectivitatea dreptului la un proces echitabil, impunându-se statelor o obligație de rezultat: adoptarea în ordinea juridică internă a măsurilor corespunzătoare și a mijloacelor necesare realizării acestei obligații**, ceea ce deopotrivă, cu desavîrsire nu acorda normele contestate, care nu conțin nici la un nivel minim careva garanții contra abuzului sistemic, inclusiv cu privire la obligația pozitivă a instanței de recurs de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 §1 din CEDO (*Hiro Balani vs. Spania*), aceasta pentru că CtEDO în practica sa constantă a menționat că **dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor, întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (Artico împotriva Italiei), acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real ascultate, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată**.

D.5.2. De altfel, evidențiem că în lipsa unei reglementări clare, la nivel legal, privind previzibilitatea și posibilitatea de "ridicare" și transmitere de la un judecător la altul, din aceeași instanță, a cauzei repartizate aleatoriu spre examinare, anume acestui judecător, chiar și atunci când doua sau mai multe cauze, pretins a fi conexe, se afla la aceeași etapă de examinare, în aceeași instanță de judecată, dar în procedura diferitor judecători, grav afectează **principiul securității instanței instituite prin lege**, și nu acordă careva garanții legale și exprese contra abuzului, ceea ce face **imprevizibilă** și aplicarea uniformă a **puterii discreționare a autorităților în acest domeniu, fără a ține cont de scopul legitim urmărit, astfel nu se oferă persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52), nu asigură persoanelor (vizate-n.m.) nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p. 1800, § 33)**.

D.5.3. **Toate acestea datorită neclarității și imprevizibilității sau nereusitei expunerii textuale a normelor contestate, care permit aplicarea lor cu totul în alt sens și modalitate, ceea ce denotă că legea nu îndeplinește exigența previzibilității, ea nu precizează cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de **testul previzibilității**. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).**

D.5.4. În altă ordine de idei invederam că potrivit pct. 10 din **Hotărârea** Curții Constituționale, nr. 26 din 23.11.2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală, *necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (Busuioc v. Moldova, Guțu v. Moldova). Astfel, în cauza Guțu v. Moldova, § 66 (Guțu v. Moldova nr. 20289/02, 7 iunie 2007): „...expresia „prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea Halford v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p. 1017, § 49). ...Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, inclusiv obligația nu formală, ci cu garanții contra abuzului procurorului, de a prezenta în instanță, expres și clar, toate materialele cauzei penale, ca fiind materialele corespunzătoare, pentru a asigura persoanelor (vizate-n.m.) nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p. 1800, § 33)”, respectiv concluzionăm că normele contestate nu indică cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, inclusiv instanței de recurs, ca urmare, nu asigura persoanelor interesate, autorului sesizării nivelul minim de protecție la care are dreptul în virtutea preeminenței dreptului într-o societate democratică, din care considerente în viziunea noastră, această normă este contrară imperativelor art. 4, 20, 21 și 23, coraborat cu art. 54 din Constituție.*

D.5.5. Aceiași concluzie rezultă și din Hotărârea Curții Constituționale, nr. 6 din 19 martie 2019 (§§ 34-41), în care Înalta Curte a reținut... *că exigențele statului de drept presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile. Exigența previzibilității este îndeplinită atunci când persoana poate – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda, 30 octombrie 2018, § 88; Berardi și Mularoni v. San Marino, 10 ianuarie 2019, § 40). Totodată, pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).*

D.5.6. De altfel, în viziunea noastră, la elaborarea și adoptarea normelor legale contestate nu s-au respectat mai multe principii și norme de tehnică legislativă din cele ce urmează, fiind imposibil a le respecta și la aplicarea acestora, or norma vizată nu este coerentă, consecventă și echilibrată cu reglementările concurente, nu se subordonează consecutivității, stabilității și predictabilității, respectiv, fiind și declarativă, suferă de calitate, previzibilitate și claritate, la construcția ei fiind ignorate principiile vizate, tehnica legislativă, anumite reguli lingvistice și alte imperative, prevăzute de Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative, inclusiv Legea de abrogare a acesteia, nr. 100 din 22-12-2017 **cu privire la actele normative** publicată la 12-01-2018 în Monitorul Oficial nr. 7-17 art. 34.

D.6. Autorul sesizării î-și sprijină argumentarea și î-și întemeiază solicitarea pe toate prevederile legislative, convenționale și jurisprudențiale, naționale și internaționale citate, inclusiv pe **Jurisprudența** Curții Constituționale a Republicii Moldova, expuse în **prevederile relevante ale:**

- **Hotărârii nr. 14 din 27.05.2014 (§§ 78-84)**, în care, Înalta Curte a reținut că legea ... *constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.*

79. În Raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară, 25-26 martie 2011) s-a stabilit: „47. Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale.” 80. Curtea menționează că, potrivit articolului 23 din Constituție, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, făcând accesibile în acest sens toate legile.

84. Formulele generale și abstracte într-un caz concret pot afecta funcționalitatea legii, aplicarea ei coerentă și sistemică, ceea ce ar denatura principiul calității legii;

- **Hotărâri nr. 13 din 15.05.2015 (§§ 105-109), în care Înalta Curte a reiterat:**

„105. ... că articolul 23 alin. (2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.

106. Curtea reține că potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]” (cauza *Silver vs Regatul Unit*, hotărârea din 25 martie 1983).

107. Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]” (cauza *Păduraru vs România*, hotărârea din 1 decembrie 2005).

108. Curtea menționează că orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

109. Curtea reține că, prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară;

- **Hotărârii Curții Constitutionale a Republicii Moldova, nr. 6 din 19 martie 2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 265 alin. (2) din Codul de procedură penală (contestarea refuzului organului de urmărire penală de a primi plângerea sau denunțul privind comiterea unei infracțiuni), (§§ 39-41), în care Înalta Curte a reținut:**

34. ... că exigențele statului de drept presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (*Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41*). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

35. Exigența accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia, 11 iulie 2013, § 68*). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea fiind publicată în Monitorul Oficial.

36. La rândul ei, exigența previzibilității este îndeplinită atunci când persoana poate – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (*Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda, 30 octombrie 2018, § 88; Berardi și Mularoni v. San Marino, 10 ianuarie 2019, § 40*).

37. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (*Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52*).

38. O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (*HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61*).

39. La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, i.e. accesibilitatea și previzibilitatea.

40. În particular, textul legislativ trebuie să corespundă principiului coerenței.

41. Astfel, legea trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică. În procesul de

legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (*HCC nr. 2 din 30 ianuarie 2018, § 45*);

- **§ 44 din Hotărârea Curții Constitutionale** a Republicii Moldova, nr. 2 din 30 ianuarie 2018, în care Înalta Curte a reținut, că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile;

- **Hotărâri nr. 7g din 23 februarie 2016**, că procesul penal trebuie să fie guvernat de principii fundamentale, cum ar fi, „*legalitatea, prezumția nevinovăției, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea libertății și siguranței persoanei, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, egalitatea părților în proces*”, or în Hotărârile sale, Curtea Constituțională constant a reținut că în virtutera garanțiilor constituționale, **cadrul legal național trebuie să fie compatibil cu Convenția Europeană și cu jurisprudența Curții Europene;**

- **Hotărâri nr.55 din 14 octombrie 1999**, în care Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat, cu valoare de principiu, că, „*această prevedere comportă consecințe juridice, presupunând, mai întâi, că organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională [...], sunt în drept să aplice în procesul examinării unor cauze concrete normele dreptului internațional [...], acordând, în caz de neconcordanță, prioritate prevederilor internaționale*”;

-**Hotărâri nr. 8 din 20.05.2013**, în care Înalta Curte a menționat că, legalitatea, ca principiu de bază a statului de drept presupune conformitatea normei sau a actului de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării, și **alte prevederi relevante** din Jurisprudența Curții Constituționale.

F. Lista documentelor relevante:

F.7. La sesizare urmează a se anexa informații cu privire la **ambele** cauze penale nr. 1-1972/2022 (1-22108234-12-1-27072022), parvenită în instanță spre examinare în fond la data de 27 iulie 2022, de învinuire a dlui Martin Iaroslav de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.42 alin.(3) raportat la art.332 alin.(2) lit.b) din Codul penal și la cauza penală nr. 1-376/2022 (1-22022197-12-1-15022022), parvenită în instanță spre examinare în fond la data de 15 februarie 2022, de învinuire a dlui Martin Iaroslav de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal, extras din procesul verbal al ședinței de judecată din data de 04 noiembrie 2022, când acuzatorul de stat, în comun acord cu reprezentanții victimei pretinsei infracțiuni, conducându-se de prevederile articolelor 42 și 43 Cod procedură penală **au solicitat dnei judecător** Renata Popescu-Balta, să emită o Încheiere prin care **să constate faptul că cauzele** penale vizate (nr. 1-376/2022 și nr. 1-1972/2022-n.m.) sunt conexe în virtutea prevederilor alin. (3) pct. 2) art. 42 Cod procedură penală, că chipurile ar fi un caz când aceste două infracțiuni (prevăzute de art. 42 alin. (3) raportat la art.332 alin.(2) lit.b) Codul penal și cea prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal-n.m.) **sînt săvârșite** (ca și fapt constat-n.m.) **de către de aceeași persoană** (dl Martin Iaroslav-n.m.) **în timp diferit ori în loc diferit** și ca urmare să trimită cauza penală vizată dlui judecător Petru Păun, pentru ca Domnia Sa să dispună conexarea acesteia la cauza penală nr. 1-376/2022, totodată examinarea acestei cereri urmează a fi suspendată pînă cînd nu se va pronunța Curtea Constituțională vis-a-vis de problemele abordate.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării:

G.8. Autorul sesizării declară pe onoare ca informațiile care figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte și corespund materialelor cauzei, convingerii personale și libertății de exprimare.

Cu profund respect,
AUTORUL SESIZĂRII:
Avocatul

Gheorghe MALIC

Î N C H E I E R E

22 decembrie 2022

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecător
grefier

Renata Popescu-Balta
Carolina Bivol

cu participarea:

procurorului

Mariana Leahu

apărătorului

Gheorghe Malic

inculpatului

Iaroslav Martin

reprezentanților părții vătămate

Dorin Sîrbu și Radu Prodan

examinând în ședință publică chestiunea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, invocată de avocatul Gheorghe Malic în cauza penală de învinuire a lui Iaroslav Martin de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (3), 332 alin. (2) lit. b) Cod penal

C O N S T A T Ă :

În procedura judecătorului Renata Popescu-Balta se află în examinare cauza penală de învinuire a lui Iaroslav Martin de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (3), 332 alin. (2) lit. b) Cod penal.

În ședința de judecată din 04 noiembrie 2022 acuzatorul de stat, procurorul Mariana Leahu a solicitat transmiterea prezentei cauze penale spre soluționarea posibilității de conexare judecătorului Petru Păun care are în procedura sa un alt dosar penal în privința inculpatului Martin Iaroslav.

La 25 noiembrie 2022 în ședință de judecată avocatul Gheorghe Malic a înaintat sesizare prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 42 alin. (3) pct.2), alin.(1) și (4) Cod de procedură penală și alin.(1), (2) al art.43 Cod de procedură penală.

În motivarea sesizării avocatul Gheorghe Malic a indicat că partea acuzării a abordat chestiunea unei eventuale conexități a cauzei penale conform alin. 3 punct 2 art. 42 CPP, ceea ce încalcă dreptul la un proces echitabil în partea ce ține de prezumția nevinovăției, garantată de art. 8 CPP, art. 21 din Constituție. La caz, instanța de judecată este în măsură să constate dacă cauza urmează a fi transmisă spre conexare. Specifică că având în vedere că pentru a soluționa această chestiune, instanța trebuie să aplice prevederile art. 42 alin. 3 punct 2 Cod de procedură penală, la fel instanța va fi nevoită să aplice prevederile art. 43 alin. 1 și 2 Cod de procedură penală. Prin urmare, a concretizat că invocă neconstituționalitatea normelor nominalizate sub aspectul art. 20, 21, 23 din Constituție și art. 6, 2 CEDO or prevederile alineatelor art. 42 și 43 Cod de procedură penală, conțin omisiunea de a reglementa expres jurisdicția judecătorilor și totodată nu se specifică previzibil cui din judecătorii sesizați, din aceiași instanță, care au în gestiune cauze penale, pretins a fi indivizibile sau conexe, îi revine competența, pe de o parte să soluționeze problema conexării, pe de alta să examineze cauzele deja conexe în fond.

Pe cale de consecință, subliniază că normele contestate omit să instituie prin lege instanța de judecată competentă să examineze problema conexării aflate pe rolul diferitor judecători din aceeași instanță. Prin urmare, este afectat și imprevizibil principiul constituțional și anume art. 25 alin. 4 Cod de procedură penală, art. 20 din Constituția RM și art. 6, 1 din CEDO. La fel, se încalcă prevederile art. 43 alin. (1), (4) Codul de procedură penală ori acesta stabilește posibilitatea conexării unor cauze penale atunci când se referă la instanțe diferite. În speță a menționat că, este aceeași instanță de judecată doar completele de judecată sunt diferite. Prin

urmare, specifică că se încalcă securitatea juridică, prin prevederile art. 25 alin. 4 Codul de procedură penală.

Prin urmare a solicitat admiterea sesizării privind ridicare excepției de neconstituționalitate a articolului 42 alin. (3) pct.2), alin.(1) și (4) și alin. (1), (2) al art. 43 Cod de procedură penală.

Inculpatul Iaroslav Martin în ședința de judecată a susținut cele invocate de apărătorul Gheorghe Malic.

Procurorul Mariana Leahu în ședința de judecată a solicitat respingerea cererii ori instituția conexării este prevăzută de Codul de procedură penală și este funcțională. Ridicarea excepției de neconstituționale ține mai mult de sensul îngust al conexării și totodată se respectă principiile legale și nu se încalcă prezumția nevinovăției în raport cu inculpatul Martin Iaroslav.

Reprezentanții părții vătămate Dorin Sîrbu și Radu Prodan în ședința de judecată a indicat că cererea privind transmiterea cauzei spre conexarea a fost întemeiată conform art. 42 lin. (3) punct 2 Cod de procedură penală.

Audiind participanții la proces, instanța de judecată concluzionează că sesizarea înaintată de avocatul Gheorghe Malic, urmează a fi admisă din următoarele considerente.

Instanța de judecată reține, că solicitarea de ridicare a excepției de neconstituționalitate vizează prevederile art. 42 alin. (3) pct.2), alin. (1) și (4) și alin.(1), (2) al art.43 Cod de procedură penală.

Totodată, apărătorul invocă că aceste norme contravin prevederilor articolelor 20, 21, 23 din Constituție și art. 6, 2 din CEDO.

În acest context, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, a relevat următoarele: “paragraful 82 - judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Paragraful 83 - Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.”

Potrivit art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

Alin. (3¹) al actului normativ citat, stabilește că la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

În continuare, instanța menționează că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

Prin urmare, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de prevederile alin. (3/1) al art.7 Cod de procedură penală, instanța menționează că sesizarea se referă la verificarea constituționalității unei legi.

Totodată, instanța constată că aceasta este ridicată de către avocatul Gheorghe Malic în interesele inculpatului Iaroslav Martin și în prezenta cauză penală, norma în respectivă se aplică direct în privința inculpatului Iaroslav Martin. În context, instanța notează că ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 42 alin. (3) pct.2), alin.(1) și (4) și alin.(1), (2) al art.43 Cod de procedură penală a survenit ca consecință a cererii acuzatorului de stat de a transmite prezența cauză spre soluționarea posibilității de conexare unui alt complet de judecată, care face parte din aceeași instanță și anume judecătorului Petru Păun, care are în gestiunea sa o altă cauză penală în privința aceluiași inculpat, parvenită anterior în procedura acestuia.

Totodată, norma vizată nu a mai făcut obiectul controlului de constituționalitate. În acest sens, instanța menționează că, potrivit paginii oficiale web a Curții Constituționale, în prezent, nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

În concordanță cu cele menționate, instanța precizează că în cauza Ivanciuc împotriva României (decizia nr.18624/03), fiind invocat refuzul instanței de judecată de a sesiza Curtea Constituțională cu o excepție de neconstituționalitate, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat: „este conform funcționării unui asemenea mecanism faptul că judecătorul verifică dacă poate sau trebuie să depună o cerere preliminară, asigurându-se că aceasta trebuie să fie rezolvată pentru a permite să se soluționeze litigiul pe care este chemat să-l cunoască. Acestea fiind zise, nu este exclus ca, în unele circumstanțe, refuzul exprimat de o instanță națională, chemată să se pronunțe în ultimă instanță, ar putea aduce atingere principiului echității procedurii, așa cum este enunțat la articolul 6 § 1 al Convenției, în special atunci când un asemenea refuz este atins de arbitrar (Coëme și alții împotriva Belgiei, § 114 și Wynen împotriva Belgiei, § 41)".

Totodată, în cauza Pronina împotriva Ucrainei (nr. 63566/00), Curtea Europeană a statuat că dispozițiile Convenției Europene nu garantează dreptul de acces la o instanță cu competența de a invalida sau de a nesocoti o dispoziție legală, ori de a da o interpretare oficială acesteia. De asemenea, a reținut că prevederile art. 6 din Convenție nu garantează dreptul ca o instanță națională sau internațională să fie sesizată cu o chestiune prejudiciară.

Respectiv, Curtea Constituțională, la fel prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016 (par. 86-87) a reținut că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești, iar având în vedere cele menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.

În conformitate cu articolele 7 și 342 din Codul de procedură penală, instanța de judecată,

d i s p u n e:

Se admite cererea apărătorului Gheorghe Malic care acționează în interesele lui Iaroslav Martin privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a articolelor 42 alin. (3) pct.2), alin.(1) și (4) și alin.(1), (2) al art. 43 Cod de procedură penală.

Se expediază în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea de ridicare a excepției de neconstituționalitate înaintată de avocatul Gheorghe Malic în numele inculpatului Iaroslav Martin, pentru examinare conform competenței.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecător

Renata Popescu-Balta